

АКТЫЎНЫХ ЛЮДЗЕЙ, З ВЫГАДАЙ»

— Мы вырабляем лазеры для лячэння анкалагічных захворванняў, сардэчна-сасудзістых сістэм, апаратуру для аперацый на крывяносных сасудах. Пакуль аб'ёмы не вельмі значныя і грошы там невялікія, але медыцынскую сферу падтрымліваем, разумею, што складана набываць такое абсталяванне за мяжой. І калі прыватны бізнес можа сабе гэта дазволіць, то ўсе дзяржаўныя ўстановы выкарыстоўваюць нашу лазерную апаратуру, бо потым не ўзнікае пытанняў з абслугоўваннем. Пастаўляем медыцынскае абсталяванне і на экспарт. У прыватнасці, яно карыстаецца попытам у Паўднёвай Карэі.

Абслугоўванне абсталявання з праграмным кіраваннем даручана наладчыку Уладзіславу ДЗЯМ'ЯНАВУ.

У аптычнай лабараторыі працуюць начальнік сектара Уладзімір САФОНАЎ і інжынер-даследчык Ганна БІЗУН.

— Што спрыяе з'яўленню новых прадукцыі: канкрэтныя запыты заказчыкаў ці сусветныя тэндэнцыі ў той жа абароннай прамысловасці?

— І тое, і другое. Распрацаваць — гэта вельмі малая частка інвестыцый, якія патрэбны для камерцыйнага поспеху, прыкладна 10—15%. Для таго каб выраб прадаваўся і акупляўся, трэба патраціць у пяць разоў больш сродкаў на яго раскрутку. Калі прымаем наведвальнікаў на нашых стэндах на выстаўках ці ў офісе кампаніі, дэманструем наш патэнцыял, а таксама высвятляем патрэбы будучых заказчыкаў. Далей працуюць нашы канструктарскія падраздзяленні — так названы корпус хуткага рэагавання. У гэтым акурат і першапрычына поспеху прадпрыемства. Калі нам кажуць, што патрэбны не такі прыбор, які ёсць у нашых руках, а, умоўна кажучы, з «гузікамі перламутравага колеру», мы пагаджаемся і не цягнем час. Адрозніваюць кантракт і працуем «з калёс».

Часта таго, што мы паказалі і расказалі на выстаўках, мала. Заказчыку трэба паглядзець, як гэта працуе, памацаць сваімі рукамі. Таму праводзім шмат прэзентацый па ўсім свеце. Выязджае брыгада з прыборамі, праводзіць устаноўку, выпрабаванні. Заказчык ацэньвае наш прадукт і па зваротнай сувязі кажа, што нам трэба змяніць, палепшыць, удасканаліць. Што робіць заказчык, які не знайшоў у нас тое, што яму патрэбна? Разварочваецца і ідзе шукаць іншага вытворцу.

Вядома, пры стварэнні навінак аналізуем і сучасныя тэндэнцыі ў

свеце. Зыходзячы з абстаноўкі, пралічваем, наколькі запатрабаваная наша тэхніка, як яе палепшыць, каб заставацца канкурэнтаздольнымі. Так нараджаюцца вырабы, якія прадаюцца больш. Асвойваем і новыя рэгіёны. Упершыню ў гэтым годзе на нашай карце экспарту з'явіліся Філіпіны, Інданезія, Тайланд, Гана.

Малады інжынер-сістэмацэхнік Павел САМОНАЎ — сярод тых вопытных спецыялістаў, хто заняты наладкай складаных аптыка-электронных прыбораў.

— «ЛЭМТ» прымае непасрэды ўдзел у мадэрнізацыі беларускай арміі...

— Дзясяткі нашых распрацовак узяты на ўзбраенне. Нядаўна мы прадэманстравалі іх на экспазіцыйным стэндзе падчас вучэнняў «Захад-2021». Па многіх відах узбраення, у прыватнасці, што

датычыцца аптыкі, беларуская армія найлепшая ў СНД. Выказванне «купляйце беларускае» актуальнае не толькі для грамадзянскага, а і для абароннага рынку. Раней тое ж узбраенне набывалі за мяжой, а потым узніклі праблемы з яго абслугоўваннем. Пэўныя комплексы нашай вытворчасці стаяць на ўзбраенні арміі іншых краін, і мы таксама бярём на сябе іх абслугоўванне. Фінансавое становішча дазваляе нам не карыстацца бюджэтнымі сродкамі. Усе распрацоўкі вядуцца цалкам за свой кошт.

— А ці ёсць неабходнасць звяртацца па кансультацыі ў іншыя навуковыя цэнтры?

— Многія нашы песпехі абумоўлены менавіта добрымі кантактамі з навуковымі ўстановамі Беларусі. У першую чаргу мы супрацоўнічаем з Інстытутам фізікі, фізіка-тэхнічным інстытутам і ГНУ «НПА Парашковай

металургіі» Нацыянальнай акадэміі навук: многія рэчы ў іх запачытаем і разам распрацоўваем. Вельмі шчыльныя сувязі з БНТУ, БДУ, БДУІР. Напрыклад, разам з нашымі партнёрамі мы засвоілі вытворчасць галаграфічных прыцэлаў. Беларусь — другая краіна ў свеце, якая пасля Амерыкі серый-

Тут вырабляюць сучасную інфрачырвоную аптыку.

на выпускае такія прыцэлы. Мы прывычаліся, што галаграфічным можа быць толькі мастацкі твор. Аказваецца, што можна выкарыстоўваць галаграфію і ў аптычным прыборабудаванні.

— Аляксей Пятровіч, вы — адзіны акадэмік у нашай краіне, які працуе ў прамысловасці. Прычым вы не толькі кіруюце прадпрыемствам, а непасрэдна з'яўляецеся аўтарам, суаўтарам многіх вынаходніцтваў. Як на ўсё знаходзіце час?

— У тым, што я аўтар многіх вынаходніцтваў, няма нічога дзіўнага, паколькі тэхнічная палітыка кампаніі ідзе пад маім навуковым кіраваннем. Далей сумесна з распрацоўнікамі шматлікія тэхнічныя ідэі шліфуюць і даводзіць да камерцыйнага ўзроўню. Прычым па найбольш складаных вырабах даво-

актыўна вакцынуюцца. У нас сёння прышчэпілася і з імунітэтам пасля хваробы больш 70% калектыву. Фактычна ў нас на прадпрыемстве створаны калектывны імунітэт.

— Ці не паўплывалі абмежаванні, звязаныя з каранавіруснай інфекцыяй, на знешні гандаль?

— Рэзка скарацілася колькасць выставак і магчымасцяў асабістых камунікацый. У год мы ўдзельнічалі прыкладна ў 12—15 выставак па ўсім свеце, ад Лацінскай Амерыкі і да паўднёва-ўсходняй Азіі. Цяпер іх у разы менш. Ёсць праблемы і з прэзентацыямі. З іншага боку, любы крызіс — гэта час для актыўных людзей, які можна выкарыстаць з выгадай. У прынцыпе па заказах мы нават прыраслі. 2020 год для нас не быў абвальны: наадварот, мы павялічылі ўсе асноўныя паказчыкі. У гэтым годзе чакаем прыросту экспарту і аб'ёмаў у паўтара раза.

— На што робіце стаўку ў далейшым развіцці?

— У першую чаргу на людзей. Варта адзначыць, калі паўсюль ішлі скарачэнні, мы папаўняліся новымі супрацоўнікамі. Наш калектыв сёння баяздольны, малады. Кожны трэці супрацоўнік маладзейшы за прадпрыемства (за 30 гадоў. — Заўв. аўт.). Гэта наша будучыня, сёння моладзь уносіць вырашальны ўклад у сумесны поспехі. Па-другое, з'явіліся стабільныя заказчыкі, якія з году ў год набываюць нашу прадукцыю. І іх колькасць толькі расце. Па-трэцяе, пашыраецца наменклатура прадукцыі. Стратэгія прадпрыемства — пераход да прадукцыі з высокім дабаўленай вартасцю.

— Аляксей Пятровіч, вы — яркі прыклад для тых, хто сумняваецца, ці ёсць жыццё пасля пенсіі. Днямі вам споўнілася 74 гады, і вы ў вельмі добрай форме.

— Мой працоўны час мінімум з 8 да 18 гадзін. У даквідны перыяд штогод меў не менш чым 15 замежных камандзіровак (у апошнія гады ў 2-3 разы менш). На бальнічным не часцей за маладых калег. Сакрэт у тым, што я займаюся працай, якая прыносіць мне вялікае задавальненне. Кожны новы выраб — крыніца новых сіл і энергіі. Творчая праца стымулюе рухацца далей, менш звяртаеш увагу на балячкі. Гэта як у веласіпедыста: пакуль круціш педалі — едзеш, перастаў круціць — абавязкова ўпадзеш.

— А ці ёсць тое, што, акрамя любімай працы, дае сілы?

— Гэта мае ўнукі. Дачка мне падарыла траянты. Гэта мае тры «крыніцы бесперабойнага забеспячэння». Увесь мой вольны час належыць гэтым хлопчыкам. Гэта наймаверны зарад энергіі. Для іх я і жыву.

Днямі Аляксей Пятровіч ШКАДАРЭВІЧ быў узнагароджаны ордэнам Айчыны III ступені. Рэдакцыя «Звязды» віншуе яго з такой высокай узнагародай!

Вераніка КАНЮТА,
Алена ДАЎЖАНОК.
Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.